

Lausunto Pirkanmaan alueellisesta hyvinvointisuunnitelmasta vuosille 2026-2029, Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmasta vuosille 2026-2029, Ehkäisevän päihdetyön suunnitelmasta vuosille 2026-2029 ja Väkivallan ehkäisyn toimenpideohjelmasta vuosille 2026-2029.

Alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa on selkeät painopisteet sekä kolme eri tavoitetta.

Suunnitelmissa vastuutahoja ei ole määritelty, eikä kuntia voi laittaa vastuutahoiksi ilman kuntien kanssa asiasta käytävää neuvottelua mm. sen vuoksi, että toimenpiteistä saattaa tulla kunnalle kustannuksia tai kunnassa ei ole tarvittavaa henkilöstöä (esimerkkinä Kaikukortti, maksajana on kunta tai yritykset). Suunnitelman luettavuus paranee, jos vastuutahot ilmaistaan taulukkomuodossa.

Mänttä-Vilppulan kaupungin tilanteessa on huomioitava myös, että kaupungissa toimii yksityinen sote-palvelun tuottaja. Suunnitelmien on tuettava kaikissa tilanteissa toimintaa. Matalan kynnyksen palveluita (sote) ei ole suunnitelmissa mainittu juuri ollenkaan. Myös ennaltaehkäisevä työ tarvitsee sote-palveluja ja sen alan ammattilaisten työpanosta. Yhdyspinnoilla tehtävä työ on merkittävää erityisesti kolmen toimijan yhdessä tekemässä työssä.

Suunnitelmiin kaivataan konkreettisia toimenpiteitä (esimerkiksi miten etsivä vanhustyö näkyy konkreettisenä toimenpiteenä, samoin väkivaltatyön konkreettiset toimenpiteet).

Suunnitelmasta tulee käydä ilmi, miten tavoitteiden toteutumista seurataan ja mitkä ovat suunnitelman toteutumisen mittarit

Yhteistyö on tärkeää ja joustoa tarvitaan kaikkien toimijoiden kesken. Kolmas sektori on suunnitelmissa sivutoimijan roolissa. Kolmas sektori on huomioitava tärkeänä kumppanina ja sen toiminnalle on luotava toimintaedellytyksiä.

Pirhan Vammaispoliittisen ohjelman toimenpidesuosituksia tulee noudattaa ja lisätä saavutettavuutta, esteettömyyttä ja yhdenvertaisuutta. Samalla myös Vammaispoliittinen ohjelma tulee tunnetummaksi kaikille. Erityisesti vammaisten ja muutoin haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten, kuten ikääntyneiden, kokeman väkivallan tunnistaminen ja ehkäisy ovat tärkeitä.

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma avasi ymmärrettävästi sekä vallitsevaa päihdetilannetta että tulevia toimintasuunnitelmia.

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmassa tavoitteet ovat hyvät, yhteistyö kolmannen sektorin kanssa on tärkeää ja toteutumista tulee seurata säännöllisesti. Palveluiden saatavuus reuna-alueilla ja väestöltään ikääntyvissä kunnissa on huomioitava. Vaikka digitalisaatio tuo uusia muotoja palvelutarjontaan, ikäihmisille merkittäviä ovat fyysiset kohtaamiset. Lähitoritoiminta on keskeinen ohjauspaikka, sen toiminnan resursoinnista on huolehdittava ja tavoitettavuus mahdollistettava kaikille sen palveluita tarvitseville..

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmassa tuodaan esiin tärkeitä aiheita turvallisen arjen ja elinympäristön edistämiseksi. Mm. seuraavia asioita voitaisiin pohtia lähitoritoimintaa suunniteltaessa:

- Muistisairauksien huomioiminen elintapaohjauksessa
- Liikunnan hyödyt
- Kaatumisen riskitekijät, niiden poistaminen ja kaatumisvammojen hoito
- Turvallinen lääkehoito
- Mielen hyvinvointia ja osallisuutta
- Taidetoimintaan osallistumista ja kulttuurikokemuksia